

КАФЕДРА МАЙСТЕРНОСТІ АКТОРА ТА РЕЖИСУРИ ТЕАТРУ АНІМАЦІЇ

СИЛАБУС ОСНОВИ МАЙСТЕРНОСТІ АКТОРА (АНІМАЦІЙНИЙ ПЛАН)

Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Ступінь освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво
	Сценічне мистецтво («Режисура театру ляльок»)
Статус	Обов'язкова

Курс	1-2
Семестр	1-4
ECTS	4
Аудиторних годин	96
Лекції	-
Індивідуальні	32
Практичні	64
Самостійна робота	24
Семестровий контроль	Залік, іспит

Інформація про викладачів

ПІБ, посада	Шаповалова Наталія Павлівна, викладачка
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Shapovalova.pdf
e-mail	nataly.shapovalov@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни «Основи майстерності актора (анімаційний план)» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів. Силабус укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Силабус визначає обсяги знань, які повинні опанувати здобувачі відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Основи майстерності актора (анімаційний план)», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень.

Метою вивчення навчальної дисципліни є опанування навичок акторської майстерності акторів театру анімації, оволодіння ляльководінням, створення сценічного образу з лялькою в професійній підготовці майбутнього режисера театру ляльок.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні **знати:**

- Виразні засоби та технічні можливості театральної ляльки.
- Сценічне спілкування.
- Процес роботи над п'єсою за столом.
- Надзавдання та наскрізну дію п'єси.
- Запропоновані обставини.
- Основний конфлікт та взаємовідносини дійових осіб.
- Факти та події п'єси.
- Протокол зовнішнього життя персонажу.
- Позасценічне життя персонажу.
- Характер та характерність персонажу.

Уміти:

- Мати необхідний контроль над лялькою.
- Вміти координувати у просторі своє тіло за ширмою.
- Бачити, слухати та чути, спілкуватися лялькою з лялькою партнера.
- Вміти підкорювати внутрішньо обґрунтовану поведінку діючої особи режисерській мізансцені.
- Створювати сценічний образ в рамках режисерського рішення вистави на високому рівні артистичної обдарованості та техніки акторської майстерності.
- Працювати над словом.
- Створювати сценічний характер персонажу на основі драматургічного матеріалу.
- Точно виконувати колективний малюнок в масових сценах. ***Мати навички:***
- Практичного володіння специфікою мистецтва актора театру дядьок.
- Створення сценічного образу у виставі театру анімації.

Здобуті знання та уміння забезпечують формування таких **компетентностей**, зокрема:

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК05. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК06. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК07. Здатність працювати в команді.

ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.

СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК06. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів(основами сценарної та драматургічної майстерності, монтажно-композиційними та просторовообразотворчими основами музичного, образотворчого та пластично-хореографічного мислення, режисерськими методами і акторськими техніками) під час створення сценічного твору.

СК07. Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів.

СК08. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту.

СК09. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.

СК10. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.

СК11. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.

СК12. Здатність орієнтуватися в історії різних видів мистецтва, розуміти можливості використання їх виражальних засобів при створенні синтетичного за своєю природою твору сценічного мистецтва (творчого проєкту).

СК13. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

СК14. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

СК15. Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.

СК16. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчовиробничій сценічній діяльності.

СК17. Здатність до спілкування з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю з питань сценічного мистецтва та виробництва; до взаємодії із представниками інших творчих професій.

Програмні результати навчання:

ПРН02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.

ПРН03. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН06. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПРН07. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПРН09. Обирати оптимальні технічні та художньо-виражальні (режисерські методи, акторські техніки, сценарно-драматургічні, монтажно-композиційні, пластичнохореографічні, музичні, просторово-образотворчі) засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту).

ПРН10. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв. ПРН11.

Організовувати, планувати та провадити сценічно-постановочну діяльність. ПРН12. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПРН13. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного художнього життя.

ПРН14. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту.

ПРН15. Знати закони психології творчості.

ПРН16. Вміти передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.

ПРН17. Вміти обирати адекватні засоби презентації результатів власної професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.

ПРН 18. Проводити професійну діяльність у сфері сценічного мистецтва з урахуванням правових, економічних та етичних аспектів.

ПРН 19. Вміти організовувати та керувати професійним розвитком осіб та груп, розробляти та реалізовувати творчі проєкти; аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.

Перелік тем:

I курс (1-й семестр)

Тема 1. Введення у професію. Виразні засоби та технічні можливості у театрі анімації.

Тема 2. «Пропедевтика рук». Практичні тренінги.

Тема 3. «Театр рук», як один із видів театру анімації.

Тема 4. «Сценічна дія». Практичні тренінги та етюди.

Тема 5. «Сценічний образ/характер персонажу», як основний інструмент акторської майстерності. Практичні тренінги.

Тема 6. Акторський етюд, як інструмент акторської майстерності. Практичні тренінги та етюди.

Тема 7. Груповий етюд, як інструмент акторської майстерності. Практичні тренінги та етюди.

I курс (2-й семестр)

Тема 8. Анатомія тростинної ляльки.

Тема 9. Вправи з оволодіння тростинною лялькою – основна постава, відчуття опори.

Тема 10. Вправи з керування механікою торсу та голови ляльки.

Тема 11. Розвиток пластичної можливості учбової тростинної ляльки.

Тема 12. Індивідуальні та колективні вправи з тростинною лялькою.

Тема 13. Координація темпоритму мовної дії та руху ляльки, «слово-жест».

Тема 14. Оцінювання подій та реакція на дію ляльки-партнера.

Тема 15. Побудова скульптурних мізансцен та пластичних діалогів в етюдах.

II курс (3-й семестр)

Тема 16. Монолог як інструмент сценічної дії. Пластичний монолог. Монолог з предметом. Монолог предмету.

Тема 17. Театр форми. Монографія предмету. Партнерінг.

Тема 18. Театр предмету та матеріалу. Оживлення предмету. Групові акції, етюди.

Тема 19. Традиційний театр «Бунраку» та його сучасні форми.

Тема 20. Етюд з вивідної лялькою за системою театру «бунраку».

Тема 21. Розробка естрадного номеру.

II курс (4-й семестр)

Тема 22. Аналіз літературного твору: тема, ідея, запропоновані обставини, наскрізна дія та надзавдання.

- Тема 23. Характеристика дійових осіб та їх взаємовідносини.
 Тема 24. Біографія, характер та досьє персонажів.
 Тема 25. Взаємодія персонажів. Визначення подій.
 Тема 26. Пошуки виразних засобів та технічних можливостей ляльки.
 Тема 27. Мовні, пластичні та темпоритмічні пристосування.
 Тема 29. Темп та ритм вистави.
 Тема 30. Атмосфера вистави.
 Тема 31. Жанр вистави.

Форми та технології навчання

Практичні групові та індивідуальні заняття, самостійна робота, есе, презентація творчих проєктів.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Telegram, Viber, Messenger, платформа <https://www.youtube.com/>.

Система оцінювання Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	Добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студентів.

90–100–A– відмінно - здобувач створив переконливий та індивідуально неповторний образ у виставі; майстерно оволодів основами акторської гри; здатен працювати у колективі, втілюючи спільний задум вистави; активно та результативно проявив себе у репетиційному процесі; володіє культурою сценічної мови, вокальною культурою; має морально-етичні якості майбутнього діяча сценічного мистецтва.

82–89–B– добре – успішне виконання здобувачем практичного завдання, творче використання набутих навичок та умінь, здатність до самостійного опрацювання, однак присутні незначні неточності у техніці.

74–81–С– добре - здобувач оволодів навичками майстерності актора та продемонстрував достатній рівень підготовки при створенні сценічного образу та роботою над виставою. **64–73–D– задовільно** - здобувачем продемонстровані уміння, достатні для засвоєння програмного матеріалу.

60–63–Е– задовільно - здобувач виконав завдання обов'язкового рівня складності, однак виявлено недостатній рівень артистичної обдарованості та техніки акторської майстерності.

35–59–FX– незадовільно (з можливістю повторного складання) здобувачем не були продемонстровані набуті навички в умовах публічного виступу; **0–34–F– незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)** студентом не було виконано практичного завдання та не проявлено достатньої участі в репетиційному процесі.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь студентів у міжнародних та вітчизняних театральних фестивалях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика курсу

Робота має відповідати вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського».

Рекомендована література

1. Білинська Ю. Перформативна практика та принцип «поліанімації» як сучасні сегменти майстерності актора *Креативний простір: електронний науковий журнал*. Харків: СГ НТМ, 2021. №4. С. 7. [URL:https://www.newroute.org.ua/crp/](https://www.newroute.org.ua/crp/) (дата звернення: 27.08.2021).
2. Бучма О. Є. Новітні акторські технології сучасного театру ляльок як чинник трансформаційних процесів художньої культури : *дис. ... канд. мистецтвознавства*. Київ, 2015. 191 с.
3. Довлетова С. Особливості роботи над інсценованим твором. Актуальні проблеми музичного та театального мистецтва: мистецтвознавство, педагогіка та виконавство // *Матеріали науково-методичної конференції*. Вип. 3. – Харків: ХДІМ, 2001 - С. 181-185.
4. Довлетова С. До проблеми самостійної роботи студента над роллю у курсовій виставі. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти // *Збірник наукових праць*. Вип. 8. – Київ, 2002. - С. 274-277.
5. Інюточкін О. Специфічні особливості елементів професійної техніки актора театру анімації. *Культура України*. 2011. № 33. С.12-16.
6. Паві П. Словник театру. Львів: Центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 640 с.
7. Рубінський О. Методичні принципи виховання актора Харківської школи лялькарів. *Культура України*. 2010. №30. С. 136 – 147.
8. Фесенко С. Особливості виховання актора-лялькаря. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*, 2018. №51. С. 192 – 208.
9. Шаповалова Н. Монолог з лялькою як важливий етап акторської майстерності в професійній освіті акторів театру анімації *Культура та інформаційне суспільство XXI*

століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 22–23 квітня 2021 р. / За ред. проф. В. М. Шейка та ін. — Харків : ХДАК, 2021. С. 185-186.

10. Epskamp K. Intercultural Puzzles. Richard Schechner and the Anthropology of Theatre in the 20th Century // *Anthropos*, 2003, Bd. 98, N. 2. - Pp. 499- 506.
11. Jurkowski H. Dziejeteatrulalek. T. 1. Odantyku do romantyzmu / H. Jurkowski. — Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1970.
12. Marek Waszkiel <https://www.marekwaszkiel.pl/2018/05/30/animacja-wewspolczesnymlalkarstwie/>. (дата звернення: 27.08.2021).